

řešení přináší s sebou sekunderní změny v hospodářské struktuře, které svým významem daleko přesahují své příčiny a které, nebudou-li paralysovány jinak, budou s to býti zárodkem nové světové hospodářské konstrukce, jež jistě nezůstane bez vlivu i na konstelaci politickou.

Lepař.

Zlatá měna v Československu. Mnoho řečí a nemožných nápadů a závěrů se nadělalo, než guvernér Národní banky čsl. učinil oficiální prohlášení o otázce zavedení zlaté měny u nás. Lidé byli úplně pomateni. Nevěděli, mají-li kupovati či prodávati. Dělalí proto všelijaké hlouposti, kterých ani bursa nebyla uchráněna a konec konců dověděli jsme se, co jsme už dávno věděli a na co jsme tedy nemusili býti ani zvědaví. To platí o té zlaté měně. Již před dvěma roky bylo zde upozorněno, že pevný poměr k zlatu máme. A zlatých zásob k směnitelnosti bankovek již vlastně se ani nepotřebuje. Zůstávají rezervovány zahraničním platům. Ostatně málokdo by o zlato stál a komu by na tom záleželo, může již dnes koupiti si na př. anglické libry a vyměnit si je v Londýně za zlato.

Se zavedením zlaté měny byla též spojena otázka splacení státovkového dluhu. Dr. Engliš v »Lid. Novinách« několik článků v březnu 1929 již upozornil, že vlastně je tato souvislost umělá, poněvadž zlatá měna může býti zavedena bez splacení státovkového dluhu a dluh splacen bez zavedení zlaté měny. Není tu tedy nexus kausální, nýbrž příležitostný. Národní bance záleží a musí záležeti na tom, aby nebyla v peněžním trhu institucí papírovou a proto používá této příležitosti, aby svůj vliv s pomocí státu upravila. Ovšem jde o to, aby se tak stalo na prospěch celku a ne snad na výlučný prospěch prestiže Národní banky a na útraty ostatního hospodářského života, který konec konců jest rozhodující a vůči němuž i prestiž Národní banky jest okolností podřadnou. A o tom, zda by splacení státovkového dluhu bylo účelným se stanoviska veřejných financí a našeho hospodářství vůbec, byly proneseny vážné a důvodné pochyby, které nemohou býti vyváženy nejistým i když sebe více předpokládaným ziskem z posílení vlivu Národní banky na peněžní trh.

Vliv Národní banky závisí na ovládnutí peněžního trhu, t. j. oběživa v širším smyslu. Ovládnutí oběživa znamená, že cedulová banka má mít možnost a prostředky objem oběživa zúžovati a rozšiřovati. Tato možnost je dána tím, že k rozhodující částce tohoto oběživa má cedulová banka aktivní poměr, že totiž tato částka jest s cedulovou bankou obligačně spjata. Tohoto aktivního poměru k peněžnímu trhu Národní banka nemá. Její eskont, který jest oběživem, kterým má vykonávati vliv na trh, je tak nepatrný, že nepřichází pro vliv na peněžní trh skoro v úvahu. Národní banka mohla by přirozeně posílit svůj vliv tím, že by objem svého eskontu zvýšila. Ale reeskont u Národní banky jest velmi omezený. Prý proto, že předkládané směnky nejsou přijatelným materiálem. Ovšem na druhé straně zdá se nelogickým, že tento materiál funguje jinak bezvadně i při tak vysoké intenzitě a složitosti hospodářského života, jaký jest u nás, a jehož požadavky na spolehlivost a bezpečnost peněžních forem jsou jistě aspoň tak naléhavé, jak předpokládá povaha reeskontu u cedulové banky. A tak zůstává tato cesta prozatím i na dále neschůdnou, ale přes to jest jisto, že jednou musí se Národní banka odhodlati se jí dát.

Prozatím volila Národní banka cestu jinou, cestu umělého zásahu. Záminku dalo splacení státovkového dluhu. Peníze mají býti odňaty oběhu a vrátni se přes Národní banku opět do oběhu. Tím by se uměle posílil resp. vytvořil obligační vztah Národní banky k peněžnímu trhu. Peněžní trh by stažené prostředky nutně potřeboval, ale dostal by je jedině od Národní banky. Ostatně i tento způsob posilování vlivu Národní banky se již prováděl, ale jeho tempo jest Národní bance příliš zvolné. Naléhá na jeho uspíšení. Toto zrychlení tempa vyžádalo by si však značné finanční oběti se strany státu a způsobilo by i vážný otřes v hospodářské stabilitě našich poměrů. Jest pochybné, zda tyto druhořadé, nepříznivé účinky budou vyváženy prospěchem ze splacení státovkového dluhu. Tím oprávněnější jsou tyto pochybnosti, že není ani jisto,

že účelu bude dosaženo vůbec anebo aspoň v míře odpovídající vynaloženým obětím. Vždyť byly již značné částky státovkového dluhu splaceny a přece vliv Národní banky na peněžní trh tím nijak uměrně nestoupl.

Lepař.

Exkurse semináře prof. Funka do Kolína a Kutné Hory. Koncem měsíce listopadu minulého roku uspořádal prof. Funk velmi zdařilý zájezd do Kolína a Kutné Hory pro posluchače svého semináře. Exkursanti navštívili četné průmyslové závody, aby se seznámili s jejich výrobou a národohospodářským významem. Vedle toho bylo jim umožněno shlédnouti výrobu lihu, droždí a jiných produktů melasy a obeznámiti se s metodami zdaňovacími, zvláště při lihu a naftě. Dále shlédli i výrobu lučebnin a čokolády.

Všichni účastníci odnesli si z této exkurse cenné poznatky pro praktický život a s vděčností budou vzpomínati laskavosti prof. Funka, který s takovou péčí se stará o rozšíření a prohloubení vědomostí svých posluchačů. Přejeme prof. Funkovi, aby jeho exkurse byly vždy tak zdařilé jako tato.

Dr. H—e.

O zdravotním významu sociálního pojištění uspořádal Sociální ústav Československé republiky cyklus přednášek, chtěje poskytnouti odborným kruhům, aby své zkušenosti a názory o provádění léčebné péče na veřejnosti vyjádřily. Cyklus byl zahájen přednáškou prof. Dra Františka Procházky, který pojednal o významu pojištění nemocenského a invalidního, o jeho vlivu na zdravotní poměry národů a na značný úbytek úmrtnosti. Zmínil se podrobně o léčebné péči nemocenského pojištění, o její prostředcích a směrech, jakož i o výsledcích léčebné péče. Naznačil, jakým směrem léčebná péče musí se bráti, má-li docílit výsledků ještě lepších než dosud. V závěru své přednášky zmínil se prof. Dr. Procházka o poměru lékařů k nositelům nemocenského pojištění. Dr. A. Turek pojednal o ustanovení zákona o sociálním pojištění, pokud ustanovení ta pojednávají o léčebné péči a zmínil se o dnešní praxi nemocenských pojišťoven, o rayonování lékařů, o revisních lékařích a o systému ambulatorním. Ke konci své přednášky dotkl se některých otázek lékařů nemocenských pojišťoven. Dr. Břeský pojednal o léčebné péči v invalidním pojištění, které provádí Ústřední sociální pojišťovna v Praze a Dr. Bobek o léčebné péči nemocenského pojištění československých státních drah. Cyklus přednášek zakončen byl debatou, které zúčastnili se zástupci téměř všech nositelů sociálního pojištění.

Dr. Jindřich.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. Dne 6. prosince 1928 promluvil redaktor Th. Pistorius o akci pro průmyslový mír v Anglii. Přednášející zmínil se o pramenech, ze kterých akce pro průmyslový mír vzrostla a pravil, že hybnou silou anglické akce pro průmyslový mír je silící snaha aplikovati vědecké řízení práce na lidského činitele ve výrobě a odstraniti tak ztráty, které plynou z přehlížení a podceňování významu lidského činitele ve výrobě. Přednášející zobrazil jednotlivé fáse jednání zaměstnavatelů a zaměstnanců o průmyslový mír, skončivšího v červenci roku 1928 vypracováním návrhu dohody. Návrh tento v podstatě obsahuje uznání odborových organizací za instituce, oprávněné vyjednávat o otázkách všeobecně průmyslových i o záležitostech týkajících se jednotlivých podniků. Nejdůležitější součástí újednání je návrh na zřízení Národní průmyslové rady, která bude řešiti všechny otázky zdokonalování průmyslové výroby a demokratisování lidských stavů v průmyslu. Ke konci poukázal přednášející na nutnost uspořádati akci pro průmyslový mír také v Československu.

Dne 10. ledna 1928 přednášel Doc. Dr. Chalupný o otázce populační a o reformě trestního práva. Přednášku zahájil předseda Dr. Winter posmrtnou vzpomínkou zásluh Jakuba Součka, sekčního šéfa ministerstva sociální péče. Dr. Chalupný pak ve své přednášce nejprve pravil, že chce poukázati na přehnané a nesprávné novinářské zprávy o depopulaci u nás. Uvedl, že dle jeho názoru je absurdností vidět v úbytku